

ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ

ΒΛΑΧΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗ ΑΓΛΑΪΑ, Πρόεδρος του Συλλόγου Παραπληγικών Ν. Δράμας

ΚΙΤΣΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ, Ιδρυτής & Συντονιστής AUThors

Βλάχου Αναστασία:

Τι να πει κανείς μέσα από τόσες πολλές και διαφορετικές ζωές, σε πολλές και διαφορετικές εμπειρίες. Βιώματα που μόλις παρακολουθούσαμε μέσα από αυτά τα 6 ντοκιμαντέρ και μικρές ταινίες. Πολλές εμπειρίες ταυτότητες ταυτότητες ταυτότητες αλλά και κοινά στοιχεία που όπως και στην περίπτωση του Tom όταν τα κρατάς μέσα σου και νομίζεις ότι είσαι μόνος-μόνη-μόνο και τα βιώνεις αυτά μπορεί να σε πνίξουν, όταν τα μοιράζεσαι. Μπορεί να σε απελευθερώσουν. Αρχικά, πριν ξεκινήσω θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όλους τους συντελεστές, όλους όσους συμμετείχατε και κάνατε πραγματικότητα και φέτος το διεθνές φεστιβάλ για την αντανάκλαση της αναπηρίας στην τέχνη. Πολλά και θερμά συγχαρητήρια γι' αυτή τη δράση που μας παρέχει χώρο και χρόνο να σκεφτούμε και να συζητήσουμε. Αγαπητή Λευκή, θέλω να σε ευχαριστήσω θερμά για την τιμή και την πρόσκληση που μου έκανες να συμμετέχω και εγώ σήμερα σε αυτό το πάνελ. Μία πρόσκληση που τη δέχτηκα με πάρα πολύ μεγάλη χαρά. Καθώς έβλεπα τις ταινίες κρατούσα σημειώσεις και οφείλω να πω ότι ομορφότερους ήταν στο μυαλό πολλά και διαφορετικά πράγματα με βάση τις διαφορετικές ταινίες. Βέβαια υπήρχε ένα κοινό στοιχείο σε όλες αυτές τις ταινίες ήταν η έννοια της ταυτότητας και κυρίως οι πολλαπλές ταυτότητες, πολλαπλές διαστάσεις της ταυτότητας και πώς όλες αυτές οι διαστάσεις διασταυρώνονται μεταξύ τους και συνιστούν το ποιος ποια ποιο είμαι. Βέβαια όχι σε ένα κοινωνικό πολιτισμικό κενό αλλά μου ερχόταν στο μυαλό ότι αν εστιάσουμε στην έννοια της ταυτότητας κάθε άνθρωπος είναι όπως κανένας άλλος άνθρωπος. Κάθε αφήγημα ήταν μοναδικό, ήταν ατομικό, ήταν προσωπικό αφήγημα και αυτό ίσως έχει να κάνει και από την μοναδικότητα που έχει ο καθένας μας. Και από αυτή τη μοναδικότητα πηγάζει κιόλας η έννοια της υπαρξιακής μας μοναξιάς. Όμως κάθε άνθρωπος είναι όπως και μερικοί άλλοι άνθρωποι ανάλογα με συγκεκριμένα κοινωνικά χαρακτηριστικά και κοινωνικές ιδιότητες και με το που επιλέγουμε να τασσόμαστε. Όπως είπε μία από τις αφηγήτριες στην τελευταία, στο τελευταίο ντοκιμαντέρ όταν λέει βλέπω άλλους ανθρώπους με ήχο [...] αισθάνομαι ότι είμαι με τα αδέρφια μου. Η όπως στο drag show

όπως επιλέγουν μια κοινότητα έκφρασης, μια κοινότητα τέχνης, μια κοινότητα, μια ταυτότητα, μια πολλαπλή ταυτότητα. Επομένως είναι η ομαδική ταυτότητα μέσα στην οποία είτε τασσόμαστε είτε μας εντάσσουν και η δεύτερη περίπτωση είναι πολύ πιο καταπιεστική από την πρώτη στην οποία μπορεί να έχουμε ή να μας δίνεται το δικαίωμα της επιλογής και βέβαια σκέφτηκα ότι και κάθε άνθρωπος ανεξάρτητα από το αν είναι στο τέμπο της πρώτης ταινίας ή στην ταινία νομίζω στο Λονδίνο, στο ανατολικό Λονδίνο, στην Ελλάδα κάθε άνθρωπος είναι όπως όλοι οι άλλοι άνθρωποι. Πονάμε, αγαπάμε, μισούμε, ζούμε και πεθαίνουμε. Και τα τρία αυτά επίπεδα συνιστούν την ταυτότητά μας συνιστούν το ποιοι είμαστε και φαίνεται ότι μέσα από αυτές τις διασταυρώσεις γίνεται και η μοναδικότητά μας. Όμως έμεινα πάρα πολύ στο πρώτο ντοκιμαντέρ στην περιπλάνηση της Jemima μέσα από τις ιστορίες τον Immaculée, Sylvie και Stuka και σκέφτηκα ότι αυτές οι πολλαπλές ταυτότητες, έχει πολλαπλές διαστάσεις της ταυτότητας. Ταυτοχρόνως σχετίζονται και με την πολλαπλή καταπίεση. Φαίνεται και αυτό φάνηκε για μένα τουλάχιστον έτσι όπως το βίωσα και στο τελευταίο ντοκιμαντέρ πώς μια διάγνωση δίνει χαρακτηριστικά τα οποία μπορεί να είναι πολύ καταπιεστικά γιατί πίσω από μια διάγνωση υπάρχουν πολύ περισσότερα χαρακτηριστικά. Αλλά φαίνεται ότι αυτές οι πολλαπλές διαστάσεις της ταυτότητας έχουν και πολλές μορφές καταπίεσης κατηγορίες κοινωνικές, πολιτισμικές, βιολογικές όπως το φύλο, η φυλή, η ικανότητα, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση. Αλληλεπιδρούν σε πάρα πολλά επίπεδα και αυτή η αλληλεπίδραση συμβάλλει στην κοινωνική ανισότητα και στην αδικία και στη διάκριση γιατί δεν γίνεται μέσα σε ένα κενό πολιτισμικό ή κοινωνικό. Μπορεί να δώσει στο άτομο μια θέση υπεροχής ή μία θέση υποτέλειας μέσα σε συγκεκριμένες σχέσεις δύναμης και εξουσίας. Για παράδειγμα, η πρώτη ταινία τι σημαίνει να είσαι γυναίκα και να είσαι γυναίκα με ακουστική βλάβη σε έναν πολιτισμό και μία κοινωνία όπως αυτή του Butembo που θεωρεί αμαρτία, μέρος της πορνείας ακόμα και την ομορφιά. Τι είδους καταπίεση. Πολλαπλές μορφές καταπίεσης μπορεί να έχει αυτό και πώς αυτή η καταπίεση μπορεί να σχετίζεται και με την έλλειψη προνόμιων προνομίων. Σκέφτηκα όταν έβλεπα αυτή την ταινία ότι αυτό που είχε πει κάποτε ένας συνάδελφος ο Μάκιντο ότι τελικά το προνόμιο είναι ένα αόρατο σακίδιο χωρίς βάρος που είναι γεμάτο με ειδικές προμήθειες, με χάρτες, με διαβατήρια, με κωδικούς σε ρούχα, εργαλεία και κενές επιταγές.

Και κάποιος το αποκτά πολιτισμικό [...] που λέμε απλά γιατί γεννήθηκε κάπου γεννήθηκε με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Σε συγκεκριμένα κοινωνικά πλαίσια και ταυτοχρόνως με κοινωνικό πολιτισμικό [...]. Έχει και την έλλειψη όλων αυτών των προνομίων. Όμως

τόσο μέσα από τις υπόλοιπες ταινίες όσο και με το τέλος της πρώτης ταινίας ντοκιμαντέρ σκέφτηκα ότι αυτή η συνεχής αλληλεπίδραση των διασταυρώσεων είναι πολύπλοκη και δεν καταλήγει πάντα σε ένα προβλεπόμενο αποτέλεσμα. Γι' αυτό και όπως είδαμε, ότι παρά την περιθωριοποίηση την κακοποίηση και την καταπίεση και η Immaculée, Sylvie και Stuka μπορούν και μπόρεσαν να πάρουν στα χέρια τους τουλάχιστον ένα μέρος της μοίρας τους. Κι εδώ έρχεται το τρίτο θέμα το οποίο έχει πολύ έντονο ως κοινό στοιχείο σε όλα τα ντοκιμαντέρ και με αυτό σιγά σιγά θα κλείσω γιατί θέλω να δώσω τον λόγο και στους άλλους δύο ομιλητές ομιλήτριες και στο κοινό. Σκέφτηκα ότι τόσες πολλές αφηγήσεις. Τόσες πολλές εμπειρίες πρέπει πια κάποια στιγμή να σπάσουμε αυτά τα στενά, τα στενάχωρα της κανονικότητας. Αυτή η έννοια του κανονικού που με την ευρύτερη του έννοια έχει σηκώσει τόσο μεγάλο βάρος στον τομέα της ευγονικής, στον τομέα του επιστημονικού ρατσισμού, στον τομέα της εξιδανικευμένη κανονικότητας, στον τομέα των εμφύλιων διακρίσεων, στον τομέα της ομοφοβίας. Θα πρέπει πλέον έχει αρχίσει πια να χάνει τη χρησιμότητά του δεν μας βοηθάει σε τίποτα δεν μας βοηθάει που μας δίνει κανένα ερμηνευτικό πλαίσιο να συνυπάρξουμε, να ερμηνεύσουμε, να κατανοήσουμε, να πούμε σε σύμπνοια ακόμα και να έρθουμε σε σύγκρουση.

Θεωρώ ότι έχει έρθει πια η εποχή αυτή η κανονικότητα να αποδομηθεί και τελικά η ετερογένια. Υπάρχει ένας όρος για να μεταφραστεί ως όρος του βορά, στα ελληνικά ποικιλομορφία. Μπορώ να πω δεν μου αρέσει πάρα πολύ ο όρος ποικιλομορφία αλλά αυτό το εύρος, το εύρος των εμπειριών, των προτιμήσεων, των αναγκών, των ιδιοτήτων αυτό αποτελεί πια την μόνη κανονικότητα. Θα έλεγα κανείς. Θα έλεγα ταυτόχρονα ότι η νέα κανονικότητα είναι η ποικιλομορφία. Και κλείνοντας θα ήθελα να εστιάσω στο σχολείο. Μερικές φορές λέμε ότι εάν δεν το μάθεις μικρός πολύ δύσκολα το μαθαίνεις μεγάλος. Θα πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη έμφαση νομίζω στο σχολείο και στην εκπαίδευση γιατί κατά κάποιο τρόπο το σχολείο αποτελεί μια έκφραση ανθρωπιάς αλλά ταυτοχρόνως το σχολείο αποτελεί και μία έκφραση των ορίων της ανθρωπιάς. Με την έννοια ότι επιλέγει ποιος είναι μέσα και ποιος είναι έξω, ποιος αξίζει και ποιος δεν έχει αξία, σε ποιον αξίζει και σε ποιον δεν αξίζει να γίνεται επένδυση. Θεωρώ ότι το σχολείο είναι ένας χώρος πάρα πολύ σημαντικός όπου από εκεί πια θα πρέπει να γίνει δεκτή η αρχή ότι η ποικιλότητα, η ποικιλομορφία και η ετερότητα αποτελεί πλέον τη νέα και ίσως και τη μόνη μορφή κανονικότητας. Θα ήθελα εδώ να σταματήσω και να δώσω το λόγο στην κυρία Αγλαΐα Κατσιγιάννη για να μας δώσει και αυτή την δική της θέαση των ταινιών. Ευχαριστώ.

Αγλαΐα Κατσιγιάννη:

Τώρα εγώ θα ήθελα να τους ευχαριστήσω θερμά για την πρόσκληση να είμαι σήμερα μαζί σας με τιμά πραγματικά. Ένα μεγάλο ευχαριστώ στην κυρία Καρτασίδου που μου πρότεινε να βρίσκομαι σε αυτό το πάνελ και να παρακολουθήσω αυτές τις συγκλονιστικές ταινίες. Δεν μπορώ να πω ποια με άγγιξε περισσότερο νομίζω ότι κάθε ταινία από την δική της με το δικό της άγγιγμα ήταν κάτι μοναδικό, κάτι συγκλονιστικό. Εγώ ως άτομο με αναπηρία. Πώς να το θέσω για μένα η αναπηρία είναι τρόπος ζωής. Είναι πράγματα που κάποιες καταστάσεις που ίσως, τους ανθρώπους χωρίς αναπηρία τους συγκλονίζουν που τους εκπλήσσουν. Για μένα περνούν απαρατήρητα γιατί είναι καθημερινότητα γιατί είναι τρόπος ζωής γιατί είναι ένας μεγάλος και καθημερινός αγώνας που βιώνω εγώ με την οικογένειά μου. Τις περισσότερες φορές για να αποδείξω το αυτονόητο και ως πρόεδρος του συλλόγου παραπληγικών εκπροσωπώντας και μια ομάδα ανθρώπων με παρόμοια αναπηρία, με την δική μου να μπορέσουμε να διεκδικήσουμε και πάλι το ξαναλέω τα αυτονόητα. Θέλω να μοιραστώ μαζί σας ένα βιντεάκι αν μπορώ να κάνω share screen και μετά να συνεχίσω την τοποθέτησή μου και τα σχόλιά μου. Αν συμφωνείτε

Καρτασίδου Λευκοθέα:

Κυρία Κατσιγιάννη είναι μεγάλης διάρκειας το βίντεο;

Αγλαΐα Κατσιγιάννη:

Είναι ένα λεπτό.

Καρτασίδου Λευκοθέα:

Ωραία. Σας δίνω απλά επειδή φροντίζουμε πάντα να έχουν όλα υπότιτλους. Σε περίπτωση.

Αγλαΐα Κατσιγιάννη:

Νομίζω ότι οι εικόνες θα μιλήσουν. Είναι στα αγγλικά μεν αλλά για να μην είχε υπότιτλους.

Καρτασίδου Λευκοθέα:

Ωραία σας δίνω το δικαίωμα αυτό και μετά.

Αγλαΐα Κατσιγιάννη:

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Παίζει το βίντεο) [...]

Αγλαΐα Κατσιγιάννη:

Αυτό ήταν το βιντεάκι. Και νομίζω ότι μέσα από το χιούμορ πολλές φορές είναι πολύ καλύτερο να κατανοήσουμε κάποια πράγματα ή να το αποδεχτούμε γιατί είναι τόσο απλά πολλές και πολλές φορές εμείς [...]

Καρτασίδου Λευκοθέα:

Ακούγεται ο ήχος κυρία Κατσιγιάννη.

Αγλαΐα Κατσιγιάννη:

Και συνεχίζω παρότι πολλές φορές εμείς είμαστε να το πω πολύ απλά που κάνουμε [...] και βλέπουμε προβλήματα εκεί που δεν υπάρχουν. Θέλω να παραθέσω ένα παράδειγμα, κάποια στιγμή σε ένα συνέδριο αναπηρίες, στο εξωτερικό που βρισκόμουν. Μίλησε μια μητέρα που είχε ένα κοριτσάκι με αναπηρία σε αναπηρικό αμαξίδιο. Η οποία ακόμη δεν το είχε αποδεχτεί και τόσο πολλή την αναπηρία του παιδιού καθώς [...] εμείς είμαστε που έχουμε το πρόβλημα που τα μεγαλώνουμε και νομίζουμε κάποιες φορές ότι υπάρχει πρόβλημα ακόμη και αν δεν υπάρχει. Γιατί κάποια στιγμή που έβγαλα τη μικρή βόλτα. Ήταν μια ομάδα παιδιών με κοιτάζει πάρα πολύ παράξενα και σε κάποια στιγμή άρχισαν να μας ακολουθούν. Και τότε η κυρία ήταν λογικό ότι άρχισε να εκνευρίζεται. Και να προσπαθεί να προστατέψει σε εισαγωγικά το παιδί, γιατί πίστεψε ότι ίσως θα γίνει κάποιου είδους μπούλινγκ ή να αναστατωθεί το παιδάκι. Οπότε κάποια στιγμή σταμάτησε νευριασμένη αφού τα άλλα παιδάκια τον ακολουθούσαν και ρωτάει «Μα τι θέλετε επιτέλους! Γιατί μας ακολουθείτε;» και τότε τα παιδάκια είπαν «μας άρεσαν πάρα πολύ τα αυτοκόλλητα στο καρτσάκι και θέλουμε να ρωτήσουμε από πού τα πήρατε». Νομίζω ότι καταλάβατε το νόημα. Αυτό που θέλω να πω, ότι για μας τους άνθρωποι με αναπηρία είναι μια κατάσταση ζωής είναι μια καθημερινότητα που απλά αυτό που ζούμε και αυτό απαιτούμε από τους άλλους να το δεχτούν. Δεν χρειάζεται να παλέψουμε να παλέψουμε. Και όμως όντως παλεύουμε για τα αυτονόητα. Παλεύουμε για να περάσουμε από μια ράμπα που είναι κλεισμένη.

Παλεύουμε για να διεκδικήσουμε μια απλή θέση παρκινγκ. Δεν είμαστε σίγουροι αν όταν θα βγούμε να πάμε στο καφέ θα υπάρχει τουαλέτα ή ράμπα. Θα υπάρχουν σκαλοπάτια. Δεν ξέρουμε αν στη δημόσια υπηρεσία μπορούν να μας εξυπηρετήσουν και να φτάσουμε το πόμολο για να ανοίξουμε την πόρτα. Και όλα αυτά χρειάζεται αγώνες από εμάς και τις οικογένειές μας. Και είναι πράγματα που όταν κάποιος το πρωί σηκωθεί από το κρεβάτι του δεν θα το σκεφτεί καν. Το να βγει από το σπίτι του. Να πάει στη δουλειά του. Να πάει σε μια υπηρεσία, να κάνει την καθημερινότητά του. Εμείς θα πρέπει να το σκεφτούμε. Πρέπει να χαράξουμε μια συγκεκριμένη διαδρομή στο μυαλό μας για να ξέρουμε ότι από εκεί θα περάσει σίγουρα το αμαξίδιο. Αν είμαστε τυχεροί και δεν έχει παρκάρει κάποιο αμάξι. Τότε μπορούμε να φτάσουμε στον προορισμό μας. Άκουσαμε πολλές φορές να μας λένε «ρουφιάνους» ή πολλά άλλα σχόλια όλα όταν καλούμε την τροχαία γιατί μας έχουν κλείσει τη ράμπα. Όπως και να χει αυτή η καθημερινότητα νομίζω, έχουν καλύτερη τα πράγματα. Και φυσικά από τους αγώνες που κάνουμε εμείς οι ίδιοι τα άτομα με αναπηρίες και οι οικογένειές μας και δεν χρωστάμε χάρη σε κανέναν παρόλο που αυτό είναι το νόημα που κάποιες φορές αυτό το μήνυμα θέλουμε να περάσουμε. Αλλά χρειάζεται εμείς οι ίδιοι να είμαστε διεκδικητική να μην το βάζουμε κάτω να μην αφήνουμε αυτό το bullying να περάσει μέσα μας. Και να βγούμε μπροστά πάντα δυναμικά. Φυσικά είμαστε όλοι άνθρωποι και πολλές φορές γονατίζουν, λυγίζουν και κάποια πράγματα μας πειράζουν και όταν θα κλείσει η πόρτα σίγουρα ο καθένας θα κλάψει στο δικό του μαξιλάρι. Αλλά όταν θα βγούμε προς τα έξω πρέπει να είμαστε δυνατοί γιατί πιστεύω ότι αποτελούμε και παράδειγμα για τους υπόλοιπους ανθρώπους που θα βρουν τη δύναμη ώστε οι νεότεροι να βγουν λίγο έξω και να διεκδικήσουμε. Εγώ θυμάμαι ότι πριν από χρόνια όταν είχε ιδρυθεί ο σύλλογος, δεν ξέραμε τι είναι ράμπα. Όταν αρχίσαμε να κάνουμε ράμπες και όταν παίρναμε τηλέφωνο το 100 υπήρχε και ένα κομμάτι όταν μπλόκαραν τη ράμπα. Πολλές φορές δεν ήξεραν ποιοι είμαστε και για ποιο λόγο θα έπρεπε να έρθουνε και τους προσκαλούμε. Κάποια στιγμή έμενα με είχανε διώξει από μια καφετέρια γιατί μου είπαν ότι δεν φαίνεται όμορφα το αμαξίδιο μου. Τότε θυμάμαι ότι όλοι οι φίλοι μου είχαν εκνευριστεί τόσο πολύ που θέλανε να κάνουν φασαρία. Αυτό όμως που έκανα εγώ ήταν, ότι μπήκα σε ραδιοφωνικό σταθμό και είπα το περιστατικό και τότε ξεσηκώθηκαν κι άλλοι άνθρωποι που δεν έβγαιναν από τα σπίτια τους. Είδανε ότι εγώ αντέδρασα και με αυτή μου την αντίδραση τους προκάλεσα να βγουν έξω και να διεκδικήσουν, να πάνε σε καφετέριες, να κάνουν τη βόλτα τους με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν ακόμα περισσότερες ράμπες στις καφετέριες γιατί οι άνθρωποι πλέον να μη ντρέπονται για την αναπηρία τους και να συμμετέχουν το ίδιο στυλ σε μια κοινωνική ζωή που στερούνταν και την αλφαβήτα είδους προκατάληψη.

Νομίζω πως θα μπορούσα πραγματικά να μιλάω για πάρα πολλές ώρες. Αλλά, σχετικά με τις ταινίες θα ήθελα να σας πω, ότι έχω συγκλονιστεί ειδικά με τις ταινίες που εξελίσσονται σε κάποιες χώρες. Όπως ήταν η πρώτη ταινία που ήταν πολύ πιο δύσκολα τα πράγματα και είναι τόσοι πολλοί παράγοντες που μπορούν να κάνουν την καθημερινότητα ενός ατόμου με αναπηρία δύσκολη. Που πραγματικά είναι αυτό το πολιτισμικό σοκ που εγώ πραγματικά αυτό με την πρώτη ταινία, που εγώ παραπονιέται γιατί ένα αμάξι θα μου κλείσει τον δρόμο ή την ράμπα μου και βλέπω ότι κάποιος άλλος δεν μπορεί καν να βγει από το σπίτι του γιατί δεν έχει το αμαξίδιο να βγει, γιατί δεν έχει δρόμο να βγει. Εκεί πραγματικά για μένα είναι ένα πολιτιστικό σοκ που με κάνει να σκεφτώ πάρα πολλά πράγματα. Δεν ξέρω τι άλλο θα μπορούσα να προσθέσω ίσως θα μπορούσα να μιλάω για ώρες αναφορικά σε κάθε ταινία. Να αναλύσω να πω τα δικά μου συναισθήματα. Πιστεύω ότι ίσως και στο μέλλον θα έχουμε την ευκαιρία να ανταλλάξουμε κάποιες απόψεις και να συνεχίσουμε αυτή την υπέροχη προσπάθεια που γίνεται κάθε χρόνο. Εκτός από αυτό το φεστιβάλ. Πραγματικά νομίζω ότι τώρα αυτή τη στιγμή δεν έχω κάτι άλλο να πω και απλά σας ευχαριστώ πάρα πολύ που μου επιτρέψετε να είμαι εδώ μαζί σας.

Βλάχου Αναστασία:

Να ανοίξω το μικρόφωνο μου. Ευχαριστούμε πάρα πολύ κυρία Κατσιγιάννη. Να δώσω το λόγο στον κύριο Κίτσιο, στον Αντώνη Κίτσιο να μας πει και ο ίδιος έτσι όπως βίωσε, είδε τις ταινίες και αυτά που θα ήθελε να μοιραστεί μαζί μας πριν να πάμε μετά να δώσουμε το λόγο και στο κοινό για ερωτήσεις και επισημάνσεις. Ναι, κύριε Κίτσιο.

Κίτσιος Αντώνης:

Καλησπέρα και από μένα, σας ευχαριστώ πολύ για την τιμή που μου κάνατε και με προσκάλεσαν στο πάνελ σας. Ελπίζω να ακούγαμε.

Βλάχου Αναστασία:

Ακούγεστε.

Κίτσιος Αντώνης:

Ωραίο, ευχαριστώ πολύ. Να ευχαριστήσουμε την κυρία Καρτασίδου, την κυρία Κατσιγιάννη και τον κ. Κουζέλη φυσικά, για την προσφορά τους. Η αλήθεια είναι πως κι εγώ, από πλευράς μου δεν θα ήθελα να μακρυγορήσω. Τόσο πίναομαι από λόγια της κυρία Βλάχου, λόγια της κυρίας Κατσιγιάννη και δικές μου σκέψεις αναφορικά με τις

ταινίες τις οποίες θα ήταν πολύ όμορφο να συζητήσουμε μαζί με το κοινό μας. Αυτά που έχω σημειώσει εγώ είναι πως οι κοινοί άξονες, τουλάχιστον που εντυπωσίασαν στο δικό μου μυαλό ήταν η φιλοδοξία που ενέπνεε όλα τα άτομα σε όλες τις ταινίες παρά τις κοινωνικές, ιδρυματοποιημένες δυσκολίες που αντιμετώπιζαν να επιδιώξουν κάτι περισσότερο από αυτό που τους δίνει η κοινωνία. Να επιδιώξουν να εργαστούν, να επιδιώξουν να αποδείξουν, πως δεν χωράνε στα στενά αφηγήματα και καχέκτυπα που χτίζει η κοινωνία για τα συγκεκριμένα άτομα. Από κει και πέρα βλέπω, πως έχω σημειώσει και τη λέξη στίγμα, μια λέξη που δυστυχώς είναι διασυνωριακή δεν τελειώνει στην Ελλάδα, δεν τελειώνει στο Κονγκό, δεν τελειώνει πουθενά στο παγκοσμιοποιημένο πλαίσιο που ζούμε. Καλώς ή κακώς. Επηρεάζει και επηρεάζεται από τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την έννοια του στίγματος, ωστόσο απ ότι είδα και κατάλαβα και συνεχίζουν να επεξεργάζονται μέσα από τις ταινίες είναι κάτι το οποίο δομή και αναδομή την έννοια της κανονικότητας, όπως εμείς την έχουμε στο μυαλό μας.

Και εδώ θέλω να απαντήσω στην έννοια της κανονικότητας την οποία ανέφερε και η κυρία Βλάχου προσπαθώντας μάλιστα με την παράφραση ας πούμε με τη λέξη ποικιλομορφία, να της δώσει μια διαφορετική ερμηνεία. Και εδώ να σημειώσω ότι η λέξη ποικιλομορφία είναι μια λέξη που αγαπώ. Ωστόσο, σήμερα επιλέγω εσκεμμένα να υιοθετήσω τη λέξη διαθεματικότητα γιατί θεωρώ πως η διαθεματικότητα και όχι η ποικιλομορφία είναι αυτή που ίσως μπορεί να ονοματίσει όλες αυτές τις ταυτότητες και ετερότητας παράλληλα που φέρουν τα άτομα και πρωταγωνιστές των ταινιών μας. Από κει και πέρα βλέπω πως έχω έντονες σημειώσεις για την ταινία *Born To Dance* με το drag show συγκεκριμένα, σε παρένθεση. Για να την φέρω πιο κοντά στη μνήμη του κοινού μας. Θεωρώ, πως ήταν μια ταινία η οποία μου προξένησε πολύ όμορφα συναισθήματα και μου γκρέμισε πολλά στερεότυπα αναφορικά με το κομμάτι της αναπηρίας και πως αυτό μπορεί να κινείται μέσα σε χώρους οι οποίοι από τη μια είναι προσδευτική, ανοιχτή, ποικιλόμορφη, θεματική. Από την άλλη είναι αρκετά κλειστή και περιθωριοποιημένοι αναφορικά με κομμάτια, όπως το κομμάτι της αναπηρίας, της προσφυγιάς κλπ κλπ. Βλέπω υπάρχουν και ερωτήσεις. Σύντομα θα ολοκληρώσω και θα μπορέσουμε να προχωρήσουμε και σε αυτές. Ωστόσο χάρηκα.

Χάρηκα από πλευράς μου γιατί είδα, πως μέσα από όλο αυτό το θέμα τον δραμαθεραπευτικό χαρακτήρα και μέσα από την αυτοπεποίθηση, τις εμπειρίες αυτών των ατόμων μπόρεσα εγώ να ωραιοποιήσω και να εσωτερικεύσω ιδέες και πρότυπα που είχα αναφορικά με άτομα της drag κοινότητας ή και μη τα οποία μπορεί να φέρουν μια ορατή αόρατη αναπηρία μαζί τους. Τέλος, νομίζω σημαντικό είναι να αναφερθούμε και στα προνόμια στα οποία έκανε μια νύξη η κυρία Βλάχου, καλώς ή κακώς όπως

αναφέρθηκε και στην πρώτη ταινία. Ζούμε σε μία κοινωνία η οποία είναι βασισμένη σε σχέσεις και σε προνόμια. Καλώς ή κακώς πολλές φορές βρισκόμαστε σε αυτή την προνομιακή θέση την οποία θεωρώ πως βρέθηκα κοιτώντας και καταναλώνοντας τις ταινίες. Ωστόσο, θεωρώ πως βρεθήκαμε σε μια άβολη θέση. Βγήκα από το safe space μου και κατόρθωσε να κοιτάξω με μια διαφορετική ματιά τα άτομα, τα άτομα με την οποία αναπηρία-σύνδρομο τα οποία δεν ζουν μέσα σε ένα αποστειρωμένο περιβάλλον, δεν ζούνε μέσα σε ένα ρομαντικό πνιγμένο περιβάλλον. Επιλέγουν να εκτίθενται μαζί με όλο το φάσμα των ταυτοτήτων τους σε ένα αφιλόξενο για αυτά περιβάλλον. Δομικά μιλώντας πάντα και αυτό νομίζω ήταν κάτι που με συγκλόνισε και κάτι που πάνω στο οποίο θα συνεχίσω να σκέφτομαι και να τροφοδοτούν τον εαυτό μου με ιδέες και νομίζω κάπου εδώ πέρα θα κλείσω το δικό μου λόγο και θα επιστρέψω στην κυρία Βλάχου.

Βλάχου Αναστασία:

Ωραία, σας ευχαριστώ κύριε Κίτσιο. Να δώσω λίγο το λόγο στο κοινό τώρα. Βλέπω ότι έχουμε δύο ερωτήσεις. Η μία ερώτηση είναι από την κυρία Κυριακίδου. Πόσο εύκολο είναι ένα ανάπηρο άτομο που ζει στην Ελλάδα να προσδιορίσει το φύλο του ; Πόσο ορατά είναι τα δύο [...] ανάπηρα άτομα και οι ανάγκες τους ; Θα μπορούσε το ερώτημα να είναι και λίγο ρητορικό αλλά δεν είναι και είναι πάρα πολύ σοβαρό και σημαντικό. Παρόλο που έχουμε ελάχιστες έρευνες και είμαστε ακόμα πάρα πολύ πίσω σε όλα αυτά τα ζητήματα νομίζω ότι και στην Ελλάδα πλέον είτε και μέσα από έντυπα είτε μέσα από τα social media είτε μέσα από συλλογικότητες και οργανώσεις αρχίζει πλέον και η έννοια του προσδιορισμού του φύλου και της επιλογής του φύλου να γίνεται ευρύτερα. Μάλιστα προχθές διάβασα και μια συνέντευξη με ανάπηρα άτομα με διαφορετικές ταυτότητες φύλου και πώς οι ίδιοι βιώνουν τις καταστάσεις στην Ελλάδα. Νομίζω ότι ξεκινάει αρχίζει να ξεκινάει μια διαδικασία. Σίγουρα υπάρχουν πάρα πολλά ζητήματα και υπάρχουν πάρα πολλά ζητήματα και μόνο από το ένα χαρακτηριστικό, αυτό που είπε και η κυρία Κατσιγιάννη της αναπηρίας πόσο μάλλον γι αυτό και όταν μίλησα για πολλαπλές ταυτότητες ταυτοχρόνως μίλησα και για πολλαπλή καταπίεση αλλά θεωρώ, ότι σταδιακά ίσως αργά μου έρχεται στο μυαλό αυτό που λέει τα πάντα αλλάζουν γρήγορα αλλά πολλά πράγματα παραμένουν ίδια. Όμως, όχι τόσο η ίδια όσο της προηγούμενης γενιάς θεωρώ ότι έχει ξεκινήσει και ξεκινά μια διαδικασία και ένας αγώνας να διευρυνθεί η έννοια της κανονικότητας και στη χώρα μας. Δεν ξέρω αν η κυρία Κατσιγιάννη ή ο κύριος Κίτσιος θα ήθελε να συμπληρώσει κάτι σε αυτό. Κυρία Κατσιγιάννη, αν θέλετε να ανοίξετε το μικρόφωνο σας.

Αγλαΐα Κατσιγιάννη:

Ναι, ήθελα να πω ότι συμφωνώ με αυτό που είπατε προηγουμένως, ότι τα τελευταία χρόνια μέσα από τις οργανώσεις των ανθρώπων με αναπηρία πολλά πράγματα έχουν αλλάξει και πολλά πράγματα προσπαθούμε ακόμη να αλλάξουμε. Γιατί νομίζω, ότι όταν γίνεται συλλογικά μια προσπάθεια. Όταν ενωθούν πολλές φωνές τότε ίσως είναι λίγο πιο εύκολο να αλλάξουν κάποια στερεότυπα τα οποία είναι πολύ δύσκολο. Και δεν μπορούμε να κρυφτούμε πίσω από το δαχτυλάκι μας και να πούμε ότι δεν υπάρχει ακόμη προκατάληψη. Υπάρχει, και μιλώ εκ μέρους των ανθρώπων με αναπηρία. Τουλάχιστον για τις κινητικές αναπηρίες που εκπροσωπώ εγώ και ο σύλλογος μας. Αλλά παρόλα αυτά βλέπω ότι μέσα από τη δράση του συλλόγου, όλα αυτά τα χρόνια αλλά και πόσο μπορώ να παρακολουθώ σε πανελλήνιο επίπεδο ή και σε πανευρωπαϊκό, τα πράγματα σιγά σιγά αλλάζουν. Το δύσκολο είναι να αλλάξουν οι νοοτροπίες, ο τρόπος σκέψης, τα στερεότυπα. Όπως και λέω και εγώ σε κάθε επίσκεψη που κάνω στα σχολεία τα δημοτικά. Όταν επισκέπτομαι τα παιδιά για να συζητήσουμε, το πρώτο πράγμα που τους ρωτάω είναι, αν ξέρουμε ποια είναι η μεγαλύτερη αναπηρία. Οπότε όλα τα παιδάκια σηκώνουν χέρι γιατί είναι διαδραστική η εκδήλωση που κάνουμε και μου λένε να μην βλέπεις, να μην ακούς, να μην μπορείς, να περπατήσεις.

Να μην θυμάσαι μόνο όταν είσαι σε κώμα. Και όμως τη μεγαλύτερη αναπηρία σήμερα τη μεγαλύτερη αναπηρία είναι η συμπεριφορά μας. Όταν το λέω αυτό τότε τα παιδάκια αρχίζουν και καταλαβαίνουν γιατί πρέπει πάντα από μικρή ηλικία να φροντίσουμε να περάσουμε κάποιες βάσεις. Και όταν γίνεται αυτή η συζήτηση ακόμη και οι ενήλικες και οι δάσκαλοι αρχίζουν να συνειδητοποιούν, ότι η φύση δίνει το έλλειμμα, η κοινωνία δείχνει την αναπηρία. Είμαστε εμείς και ο τρόπος σκέψης μας που πρέπει να αλλάξει. Οπότε νομίζω, πως ναι είναι πολύ δύσκολα ακόμη τα πράγματα δεν είναι τόσο δύσκολο όσο ήταν. Ομολογώ πως πρέπει να το παραδεχτούμε αλλά έχουμε ακόμα πάρα πολύ δρόμο να κάνουμε και πρέπει να το κάνουμε ενωμένοι και δυναμικά. Και δεν εννοώ μόνο εμείς που έχουμε το θέμα της αναπηρίας ενώ όλοι κοινωνία. Πρέπει να αλλάξει όλη κοινωνία. Πρέπει να αλλάξει ο τρόπος σκέψης. Πρέπει να καταρρίψουν τα στερεότυπα. Πρέπει να προχωρήσουμε μπροστά. Πρέπει να ανοίξουμε τα μυαλά μας τα οποία είναι μια αγαπημένη φράση, ότι τα μυαλά είναι σαν τα αλεξίπτωτα λειτουργούν μόνο όταν είναι ανοικτά.

Βλάχου Αναστασία:

Ο κύριος Κίτσιος.

Κίτσιος Αντώνης:

Για να απαντήσω κι εγώ στην ερώτηση όχι μόνο [...] άτομα αλλά άτομο που διατηρεί μια ομάδα που ασχολείται ενεργά με το φύλο και όλες τις εκφάνσεις του είτε αυτό είναι βιολογικό είτε κοινωνικό. Η αλήθεια είναι πως δεν είναι καθόλου εύκολο και σίγουρα μου έρχονται δύο λόγοι στο μυαλό. Ένα γιατί το ίδιο το άτομο φέρει αυτές τις φοβίες και ειδικότερα τρανσφοβία αν θέλουμε να μιλάμε με ειδικότερες όρους γιατί η ερώτηση βλέπω πατάει στο διεμφυλικό κομμάτι των ατόμων με αναπηρία. Έχει τύχει πολλές φορές να επιδιώξω να συνεργαστούμε μέσα από την ομάδα μου με άτομα που πράγματι είναι διεμφυλικά ίντερσεξ και όχι μόνο και φέρουν μια αναπηρία. Ωστόσο, από πλευράς τους ήθελαν να διατηρήσω σίγουρα ένα απόρρητο. Δεν αισθάνονταν πως θα μπορούσαν να εκθέσουν την σύσσωμη την ταυτότητά τους στον κόσμο, οπότε επιδίωκαν την ανωνυμία, επιδίωκαν να κρυφτούν πίσω από τις λέξεις. Κάτι που μου δείχνει προσωπικά πως είμαστε πολύ πίσω. Καλώς ή κακώς από την παραδοχή της ίδιας ταυτότητας που θα οδηγήσει σε μια αυτοπραγμάτωση, αν θέλετε επιλογή του ατόμου και τελικά σε μια εκπροσώπηση αυτού και της ίδιας της κοινότητας. Από κει και πέρα, ο δεύτερος λόγος που μου έρχεται στο μυαλό είναι το γεγονός ότι θεωρώ πως βρισκόμαστε ακόμη στο κομμάτι της αναγνώρισης και όχι της καταπολέμησης του ίδιου του στερεότυπο, του προσδιορισμού του ατόμου ως διεμφυλικό αλλά παράλληλα και στο άτομα με αναπηρία και όχι μόνο. Δηλαδή, δεν θεωρώ πως κάνουμε βήματα πρακτικά, κάνουμε όμως θεωρητικά βρισκόμαστε στο πλαίσιο που δίνουμε ορατότητα. Αναγνωρίζουμε τα φαινόμενα, τους θεσμούς, τις δομές, τις συνθήκες, τους άξονες που περιορίζουν τα άτομα και θεωρώ πως μετέπειτα δεν μπορώ να ξέρω πότε ή που θα μπορέσουμε να περάσουμε και στο στάδιο της καταπολέμησης της έμπρακτης καταπολέμησης όλων αυτών των μηχανισμών που καταλήγουν να δημιουργούν αυτό το συγκρουσιακό πλαίσιο μεταξύ ορατότητας της ταυτότητας και τροποποίησης θανάτου της, αν θέλετε. Αυτό από μένα

Βλάχου Αναστασία:

Ωραία, σίγουρα υπάρχει. Κάποια στιγμή κοίταξα λίγο στο διαδίκτυο γιατί υπάρχουν και τα κινήματα των μέσα από τα media, τα οποία είναι πάρα πολύ σημαντικά. Πέρα από τα κεντρικά ή τα κυρίαρχα ας το πούμε, πέρα από τους κεντρικούς κυρίαρχους οργανισμούς. Και είχα δει ότι η ομάδα Ορλάντο, στις 3 Δεκεμβρίου είχε μια ανάλυση και αυτό που έβγαλε δεν ήταν ούτε ευχολόγια, ούτε τι ωραία πως όλοι ίσοι και όλοι διαφορετικοί και όλα αυτά τα όλη αυτή η ρητορεία πια που την ακούμε και αρχίζει να είναι ενοχλητική με τον

τρόπο που γίνεται. Και είδα ότι ένα μέρος μάλιστα το είχε κρατήσει κιάλας, λέει οι ανάπηροι βιώνουν ήδη πολλαπλούς αποκλεισμούς και δυσκολίες λόγω του μη προσαρμοσμένο στις ανάγκες τους κοινωνικού περιβάλλοντος. Η [...] ταυτότητά τους αποτελεί έναν επιπλέον παράγοντα κοινωνικού αποκλεισμού και καταπίεσης και η ανάπηροφοβία και η μη συμπερίληψη και προς τα εν λόγω άτομα υπηρεσίες οργάνωσης και εκδήλωσης. Ακόμα και της [...] κοινότητας, εντείνουν τους διπλούς αποκλεισμούς. Ταυτόχρονα τα άτομα με αυτές τις διασταυρωμένες ταυτότητες έχουν να διαχειριστούν πολλαπλό στίγμα και εμπόδια σε πολλά διαφορετικά πλαίσια στο εκπαιδευτικό, ακαδημαϊκό, εργασιακό, κοινωνικό που καθιστούν ακόμα πιο δύσκολη και συμπλοκή υπόθεση την εξέλιξη και την πραγμάτωση τους. Γι αυτό ίσως και στην αρχή ένα από τα μία από τις σκέψεις που έκανα βλέποντας τις ταινίες είναι όταν αναφερόμαστε στις πολλαπλές αιτίες διασταυρούμενες ταυτότητες. [...] Αναπόφευκτα δεν μπορώ παρά υπό την έννοια του προνομίου. Όμως ένα πολύ βασικό πρώτο βήμα είναι έστω η αναγνώριση του προβλήματος και βλέπω ότι και τουλάχιστον με τους νέους ανθρώπους με το άνοιγμα λίγο με τις συζητήσεις, με τις ταινίες, με το άνοιγμα των άλλων έχει να κάνει και πόσο συντηρητικοί είναι μία κοινωνία και ξέρουμε ότι η Ελλάδα δεν είναι Αθήνα μόνο.

Είναι πολύ περισσότερα αλλά δεν είναι και όπως ήταν κάποια χρόνια νωρίτερα. Υπό αυτή την έννοια είπα, ότι έχουν γίνει κάποια βήματα χωρίς βέβαια να λέω πώς να το πω να κοιτάζουμε άλλους τα προβλήματα που πραγματικά υπάρχουν. Υπάρχει μια άλλη ερώτηση η οποία λέει πιστεύετε πως προάγεται η χειραφέτηση των αναπήρων σε κάποια από τις ταινίες. Η πρώτη αυθόρμητη απάντηση που μου έρχεται είναι πρώτα απ όλα στην τελευταία ταινία όπου πολύ ξεκάθαρα είχαμε αφηγήματα, εμπειρίες σε ζώες ανθρώπων πολύ πέρα, πολύ πάνω από μια διάγνωση. Όπως, επίσης και μέσα σε πλαίσια κοινωνικά πολιτισμικά πλαίσια τέχνης. Στην ταινία το *Born to dance with an extra chromosome*. Αυτή είναι η πρώτη αυθόρμητη απάντηση, σε αυτή την ερώτηση σε σχέση με τις ταινίες που είδαμε. Και βέβαια και η ανατροπή και η ανατροπή που υπήρξε στην ταινία *solo* και μου φάνηκε λίγο επιφανειακή ως ανατροπή αλλά ήταν μια ανατροπή αλλά και το βίωμα αυτό που είδαμε στη Βραζιλία με την με το ντοκιμαντέρ το *Movement*. Προσωπικά θεωρώ, να προάγεται η χειραφέτηση των αναπήρων αλλά δεν είναι μόνο θέμα κάποιων ταινιών είναι πολύ περισσότερα. Κυρία Κατσιγιάννη, κύριος Κίτσιος αν έχετε να πείτε κάτι σε σχέση με αυτό το ερώτημα. Αν προάγεται η χειραφέτηση των αναπήρων σε κάποια από τις ταινίες.

Κίτσιος Αντώνης:

Προσωπικά και συγγνώμη αν παίρνω το λόγο από την κύρια Κατσιγιάννη. Θεωρώ πως προάγεται σε όλες τις ταινίες. Πράγματι στην πρώτη ταινία να μην βλέπουμε, να μην είναι πράγματι ξεκάθαρο. Ωστόσο, έστω και στο φανταστικό το ότι επιστρέφω πάλι στα αρχικά μου λέγεται, ότι οι γυναίκες έχουν φιλοδοξίες θέλουν να γίνουν. Υπάρχει αυτή η δυναμική της εξέλιξης στη ζωή τους και όχι παθητικότητα και η ματαίωση θεωρώ πως συμβάλλει τελικά κατασταλτικά στο να συμπεράνουμε, πως τόσο αυτή η ταινία στην οποία είναι πιο ορατό το κομμάτι της αποξένωσης όσο και στις υπόλοιπες πράγματι μπορούμε να καταρρίψουν τα όποια αφηγήματα και τελικά να οδηγηθούμε στη χειραφέτηση του μισαναπηρισμού όλων των δομών που συνηγορούν με τον έναν με τον άλλο τρόπο στο να περιορίζουν τα όνειρα αυτών των ανθρώπων. Οπότε και εμένα η δική μου απάντηση είναι σίγουρα καταφατική. Δεν θα μπορούσα τουλάχιστον τώρα να εκφέρει διαφορετική άποψη. Δεν ξέρω αν η κυρία Σοφία Σπανίδου βλέπει κάποια προβληματική πίσω από αυτό δεν ξέρω αν θέλει να ανοίξει το μικρόφωνο είτε να σχολιάσει περαιτέρω, αναφορικά με την ερώτηση.

Αγλαΐα Κατσιγιάννη:

Μπορεί να γίνει αυτό κυρία Καρτασίδου.

Λευκοθέα Καρτασίδου:

Ναι, κυρία Κατσιγιάννη.

Αγλαΐα Κατσιγιάννη:

Όχι αν μπορεί η κυρία Σπανίδου Σοφία που έθεσε το ερώτημα. Αν πιστεύουμε πως προάγεται η χειραφέτηση των αναπήρων σε κάποια από τις ταινίες, αν θα ήθελε να. Ωραία. Δεν ξέρω αν υπάρχει άλλη ερώτηση. Δεν βλέπω κάποια ερώτησή.

Καρτασίδου Λευκοθέα:

Η κυρία Κατσιγιάννη μήπως ήθελε λίγο γιατί είχε ανοίξει το μικρόφωνο της.

Αγλαΐα Κατσιγιάννη:

Με έχει καλύψει ήδη ο κύριος Κίτσιος. Κάτι παρόμοιο θα έλεγα και εγώ ποτέ να μην επαναλαμβάνουμε. Νομίζω θα συμφωνήσω απόλυτα.

Εθελόντρια:

Κυρία Βλάχου να διαβάσουμε λίγο και τα σχόλια που υπάρχουν στο chat, σχετικά με τις ταινίες και τις τοποθετήσεις σας. Αρχικά, από την κυρία Αικατερίνη Σαράντη. Σας ευχαριστούμε πολύ για όλα αυτά τα συναισθήματα που μας δώσατε την ευκαιρία να βιώσουμε. Η κυρία Άννα Μπεσσέ, αναφέρει ότι είναι υπέροχες οι σημερινές επιλογές των ταινιών. Είναι μία και μία. Πόσο όμορφο να βλέπουμε και να ακούμε τις ιστορίες ανθρώπων με αναπηρία από όλο τον κόσμο. Και τέλος, η κυρία Χριστίνα Σιδηροπούλου αναφέρει συγχαρητήρια και πολύ ωραία εκδήλωση και πολύ ωραία δουλειά. Αυτά.

Βλάχου Αναστασία:

Ωραία, νομίζω ότι σιγά σιγά ερχόμαστε προς το τέλος αυτής της σημερινής εκδήλωσης. Εγώ θα ήθελα να ευχαριστήσω και πάλι την κυρία Καρτασίδου και όλους τους ανθρώπους που δούλεψαν για αυτό το έργο και τον κ. Σπύρο Κουζέλη για την μετάφρασή του στη νοηματική αλλά και για τους συνεργάτες συναδέλφους μου στο πάνελ τον κύριο Κίτσιου και την κυρία Κατσιγιάννη για αυτή τη συζήτηση και φεύγω γεμάτη εμπειρίες, συναισθήματα, σκέψεις και με μία πολύ έντονη διάθεση πια πεπεισμένη ότι η έννοια της κανονικότητας μόνο όρια και περιορισμούς μπορεί να επιφέρει στις ζωές όλων μας. Ευχαριστώ να δώσω και το λόγο στην κυρία Κατσιγιάννη και στον κύριο Κίτσιου για να πουν την μία πρόταση, στο κλείσιμο αυτής της βραδιάς.

Αγλαΐα Κατσιγιάννη:

Εγώ με τη σειρά μου θα ήθελα να σας ευχαριστήσω, να ευχαριστήσω και πάλι την κυρία Καρτασίδου. Νομίζω ότι από τέτοιου είδους εκδηλώσεις παίρνουμε όλοι πιο πλούσιοι και πιο ανοιχτά μυαλά. Με διαφορετική προοπτική και μπορούμε να δούμε με άλλο βλέμμα πολλά θέματα με πολλούς προβληματισμούς να θέσουμε προβληματισμούς αλλά και να λύσουμε προβλήματα και γενικά να δεχτούμε αυτό που είπατε και εσείς ότι η κανονικότητα μόνο όρια μπορεί να θέσει. Το κανονικό είναι αυτό που βιώνει ο καθένας. Είναι η ζωή του. Είναι το πώς είναι μέσα στην κοινωνία, το πώς αποδέχεται τον καθένα στον εαυτό του και το πώς γίνεται αποδεκτός ή το πώς προσπαθεί να γίνει αποδεκτός από την υπόλοιπη κοινωνία. Όλοι μαζί θα συνεχίσουμε να προσπαθούμε. Γιατί δυστυχώς στην έννοια της κανονικότητας θα τη βιώνουμε και θα την ανεχτούμε. Θα το πω πολλές φορές ακόμη και να δώσουμε τις μάχες μας τις οποίες είμαστε αποφασισμένοι να δώσουμε. Πριν λίγο λίγο τα πράγματα πιστεύω ότι θα αλλάξουν και θα γίνουν προς το καλύτερο. Επενδύουμε πάνω στους νέους ανθρώπους. Ελπίζουμε ότι αυτοί είναι που θα κάνουν τη μεγάλη διαφορά και που δεν μπορέσαμε να κάνουμε εμείς είναι ίσως οι πιο παλιοί από εμάς. Γιατί η κοινωνία μας τα επόμενα χρόνια θα είναι πολύ καλύτερη πολύ πιο ήσυχη και δίκαιη για

όλους μας. Να σας ευχαριστήσω θερμά ξανά, να ευχηθώ καλές γιορτές, καλή δύναμη, καλούς αγώνες και πάντα να βρισκόμαστε σε τέτοιου είδους δράσεις. Με δύναμη υγεία και πάντα επιτυχίες. Σας ευχαριστώ πολύ.

Εθελόντρια:

Άλλη μία ερώτηση υπάρχει από το κοινό πριν κλείσουμε. Τελικά, τι είναι η ταυτότητα για εσάς;

Βλάχου Αναστασία:

Με ακούτε δεν ξέρω. Ακούγομαι; Τελικά, προσωπική ταυτότητα; εθνική ταυτότητα; Ιδιότητα του πολίτη; Είναι η υποκειμενική αφήγηση; Είναι στοιχεία που έχουν σχέση με την επιθυμητή ταυτότητα; Με την επιβαλλόμενη; Ανοίγουμε ένα τεράστιο θέμα για το τι είναι η ταυτότητα και ποια είναι η διαδικασία κατασκευής της. Θα μείνω εδώ στην έννοια της υποκειμενικής ταυτότητας αλλά και στην έννοια της ταυτότητας του του ενεργού πολίτη γιατί πια θα πάμε σε ένα τεράστιο θέμα και ίσως θα πρέπει παρέπεμπα στο κλασικό παλιό μεν κλασικό δε βιβλίο του Goffman, για το στίγμα όπου γίνεται μια πάρα πολύ ουσιαστική αναφορά και υπάρχει και μία μακροσκελής εισαγωγή πάρα πολύ σημαντική της κυρίας Μακρυνιώτη, που γίνεται η αναφορά στη διάσταση της ταυτότητας και στο στίγμα της ταυτότητας αλλά είναι ένα τεράστιο θέμα. Δεν είναι ένα πράγμα η ταυτότητα δεν έχει μία μόνο διάσταση. Κύριε Κίτσιο, κυρία Κατσιγιάννη;

Κίτσιος Αντώνης:

Ναι, η αλήθεια είναι πως κι εγώ θα μπορούσα να δώσω μία απάντηση όταν μιλάμε για ταυτότητα αυτόματα ενεργοποιούμε και μια βεντάλια ταυτοτήτων τις οποίες φέρουμε ή μπορεί και να μη φέρουμε. Μπορεί να αποκτούμε στην πορεία της ζωής μας, μπορεί να χάνουμε. Αυτό μας διδάσκει τουλάχιστον η ταυτότητα και η ψυχανάλυση με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Ταυτότητα όμως για μένα αν θα μπορούσα να βρω έναν ο όρο ο οποίος να περιγράφει όλο αυτό το συνονθύλευμα, το πλουραλιστικό αν θέλετε συνονθύλευμα. Ταυτοτήτων θα ήταν η ποικιλομορφία θα έλεγα πάλι ένας αρμονικό χώρος μέσα στον οποίο μπορούν να συνυπάρξουν ολιστικά όλα αυτά τα μέρη και οι εκφάνσεις αυτού που ονομάζουμε εαυτού. Αν θέλετε να έδωσε το λόγο στην κυρία Κατσιγιάννη και στην κυρία Βλάχου.

Βλάχου Αναστασία:

Να να προσθέσω λίγο κύρια Κατσιγιάννη συγγνώμη ίσως θα μπορούσα να θέσω το ερώτημα στην ταυτότητα ποιος είμαι. Αλλά το ερώτημα ποιος είμαι, ενώ φαίνεται ότι [...]. Προσωπικότητα δεν είναι μόνο ατομικό γιατί κατασκευάζεται και κατασκευάζεται συνεχώς μέσα σε πάρα πολλά επίπεδα. Αλλά ας δούμε το ερώτημα ποιος είμαι. Όχι όμως ως ένα στενά προσωπικό ή ατομικό ερώτημα μόνο. Είναι και ατομικό αλλά όχι μόνον ατομικό ερώτημα. συγγνώμη κυρία Κατσιγιάννη. Πήρα το λόγο παρακαλώ.

Αγλαΐα Κατσιγιάννη:

Παρακαλώ. Απλά εμένα η απάντησή μου είναι πως δεν έχω κάποια απάντηση αυτή τη στιγμή γι αυτό το ερώτημα είναι όπως είπτε και ο αγαπητός φίλος είναι μια βεντάλια οπότε είναι κάτι που δεν μπορώ να απαντήσω τώρα και θα μπορούσα να απαντήσω με μία μακροσκελή απάντηση αλλά νομίζω δεν έχω κάποια απάντηση είναι λίγο περίπλοκο το θέμα της ταυτότητας. Δεν έχω καταλήξει κι εγώ πραγματικά.

Κίσιος Αντώνης:

Πάντως εδώ θα ήθελα να συμπληρώσω κάτι και ίσως θα μπορούσαμε να βρούμε μια τελικά. Το προβληματικό πάλι με την όλη θεώρηση της ταυτότητας είναι ότι και κοιτάζουμε προσωποκεντρικά, εγωκεντρικά. Προσπαθούμε να ερμηνεύσουμε τελικά τι είναι ο εαυτός για μας. Να δώσουμε έναν πάγιο ορισμό ενώ καθόλου τη διάρκεια της ζωής μας μαθαίνουμε να προσδιοριζόμαστε και να αυτοπροσδιοριζόμαστε μέσα από τους άλλους. Οπότε μήπως τελικά η ερώτηση είναι τι είναι η ταυτότητα για τους άλλους, η δική μας ταυτότητα για τους άλλους και το θέτω έτσι σαν τελικό εκλογικό προβληματισμό.

Βλάχου Αναστασία:

Ωραία. Δεν ξέρω αν η κυρία Καρτασίδου.

Καρτασίδου Λευκοθέα:

Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ. Ήταν πολύ κατατοπιστικά όλα. Είναι μία αγαπημένη ενότητα και για μας. Γιατί όλο το φεστιβάλ φέτος είχε σαν σκοπό της την ανάδειξη ταυτότητες, διαπολιτισμικότητα. Πολλούς παράγοντες που ουσιαστικά όλοι μας έχουμε στην καθημερινότητά μας και σας ευχαριστώ πολύ για τη συμμετοχή σας.

Βλάχου Αναστασία:

Εμείς ευχαριστούμε. Ευχαριστούμε πολύ καλό σας βράδυ.

Αγλαΐα Κατσιγιάννη:

Κάλο βράδυ, καλές γιορτές.

Κίσιος Αντώνης:

Ευχαριστούμε για.